

**HỘI THẢO VỆ SINH AN TOÀN
THỰC PHẨM TRONG HOẠT ĐỘNG
XUẤT KHẨU RAU CỦ QUẢ VIỆT NAM
SANG THỊ TRƯỜNG CHÂU ÂU**

Hà Nội , 31/7/2013

**MỘT SỐ THAY ĐỔI MỚI VỀ LUẬT
VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM
VÀ NHỮNG CHỨNG CHỈ ĐỂ VIỆT
NAM CÓ THỂ XUẤT KHẨU SANG
THỊ TRƯỜNG EU**

TS Nguyễn Văn Biếu
TTK Hội các ngành Sinh học Hà Nội

Nội dung

- **Vài nét về EU: Lịch sử và hiện tại**
- **Tình hình Xuất khẩu của hàng hóa Việt Nam sang EU gần đây.**
- **Vài lưu ý về luật VSATTP và chứng chỉ xuất khẩu:**
- **QUY CHẾ ƯU ĐÃI THUẾ QUAN PHỔ CẬP (GSP) CỦA LIÊN MINH CHÂU ÂU GIAI ĐOẠN 2014-2023**
- **Một vài kiến nghị:**

Đặt vấn đề

Trong quan hệ kinh tế quốc tế, thương mại luôn là lĩnh vực chiếm vị trí ưu tiên hàng đầu, được tất cả các bên quan tâm tham gia với nhiều biện pháp thúc đẩy phát triển khác nhau. Việc thực thi các chính sách thương mại quốc tế và khu vực để tạo điều kiện cho sự phát triển ổn định của hoạt động thương mại quốc tế luôn được các nhà lập chính sách quan tâm, đặc biệt là những nước lớn như EU. Với xu hướng tự do hóa đang diễn ra trên toàn cầu thì việc EU điều chỉnh các chính sách thương mại theo hướng cởi mở hơn đang trở thành điều tất yếu.

Tuy nhiên, tự do hóa thương mại là một quá trình lâu dài, gắn chặt với quá trình đàm phán để cắt giảm hàng rào thuế quan và hàng rào phi thuế quan. Các nước, đặc biệt là các nước công nghiệp phát triển, một mặt luôn đi đầu trong việc đòi hỏi đàm phán để mở rộng thị trường và thúc đẩy tự do hóa thương mại, mặt khác lại luôn đưa ra các biện pháp tinh vi hơn và các rào cản phức tạp hơn để bảo hộ sản xuất trong nước của họ. Điều đó đòi hỏi các nước phải có sự hiểu biết về các điều chỉnh chính sách thương mại quốc tế một cách linh hoạt, vừa phù hợp với những quy định của WTO, vừa vượt qua được những rào cản thương mại ngày càng tinh vi và phức tạp của các nước.

Vài khái niệm chung

Chính sách thương mại quốc tế

Chính sách thương mại quốc tế là một hệ thống các quan điểm, mục tiêu, nguyên tắc và các công cụ, biện pháp thích hợp mà nhà nước sử dụng để điều chỉnh các hoạt động thương mại quốc tế của một quốc gia trong một thời kỳ nhất định phù hợp với chiến lược phát triển kinh tế xã hội của quốc gia đó. Chính sách phải luôn được điều chỉnh một cách mềm dẻo để phù hợp với từng thời kỳ phát triển. nhưng vẫn luôn phải đảm bảo những vai trò sau:

Thứ nhất: Tạo điều kiện thuận lợi cho các DN trong nước thâm nhập và mở rộng thị trường ra nước ngoài, khai thác triệt để lợi thế so sánh của nền kinh tế trong nước.

Thứ hai: Bảo vệ thị trường nội địa, tạo điều kiện cho DN trong nước đứng vững và vươn lên trong hoạt động kinh doanh, đáp ứng yêu cầu tăng cường lợi ích quốc gia.

Vài nét về EU: Lịch sử và hiện tại

Quá trình hình thành và phát triển của EU

- EU là một tổ chức liên chính phủ của các nước châu Âu. Với 6 thành viên khi mới thành lập nhưng đến nay, EU đã có 27 thành viên và đã trải qua 6 lần mở rộng:
- Năm 1957 bao gồm: Bỉ, Đức, Italia, Luxembourg, Pháp, Hà Lan.
- *Lần mở rộng thứ nhất (năm 1973):* Đan Mạch, Ireland, Anh
- *Lần mở rộng thứ hai (năm 1981):* Hy Lạp
- *Lần mở rộng thứ ba (năm 1986):* Tây Ban Nha và Bồ Đào Nha
- *Lần mở rộng thứ tư (năm 1995):* Áo, Phần lan, Thụy Điển
- *Lần mở rộng thứ năm (năm 2004):* Séc, Hungary, Ba Lan, Slovenia, Slovakia, Litva, Latvia, Estonia, quốc đảo Malta, Cộng hoà Síp.
- *Lần mở rộng thứ sáu (năm 2007):* Romania, Bulgaria
- *Croatia dự kiến sẽ gia nhập EU vào tháng 7 năm 2013 (thứ 28)*

BẢN ĐỒ EU

- EU là thị trường với 942 triệu người tiêu dùng có thu nhập cao, khoảng 34.000 USD/người/năm.
- Tổng thu nhập quốc dân của EU đạt trên 16.524 tỉ USD, đứng đầu thế giới, chiếm 23,5% tổng GDP của cả thế giới, chiếm 1/4 tổng giá trị thương mại và gần 1/3 luồng đầu tư trực tiếp toàn cầu...

Quan hệ Việt Nam-EU

- ❖ Việt Nam và Liên minh châu Âu (EU) chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao từ ngày 28/11/1990
- ❖ Hiệp định khung về đối tác và hợp tác toàn diện giữa Việt Nam và Liên minh châu Âu EU ban hành 10-2012.
- ❖ EU đã chính thức ban hành các quy định sửa đổi về GSP giai đoạn 2014-2023 vào ngày 25/10/2012 nhằm thuận lợi hóa việc tiếp cận thị trường EU có hiệu lực từ 1/1/2014.
- ❖ EU hiện là đối tác thương mại lớn thứ ba của Việt Nam và là thị trường xuất khẩu lớn thứ hai của Việt Nam.

Tình hình Xuất Nhập khẩu hàng hóa Việt Nam - EU gần đây.

Từ năm 2000 đến năm 2011, kim ngạch thương mại Việt Nam - EU tăng 7,07 lần, từ 4,1 tỉ USD năm 2000 lên 29,09 tỉ USD năm 2012.

- XK của Việt Nam vào EU đạt 20,31 tỉ USD. Lần đầu tiên EU vượt Mỹ trở thành thị trường xuất khẩu lớn nhất của VN và là thị trường lớn cho một số mặt hàng chủ lực như giày dép, may mặc, thủy sản, đồ gỗ, điện tử, hàng tiêu dùng... Các mặt hàng XK chủ yếu của Việt Nam sang EU năm 2012 bao gồm: giày dép đạt 1,6 tỷ USD, dệt may đạt 2,4 tỷ USD, điện thoại và linh kiện đạt 5,3 tỷ USD, cà phê đạt 1,3 tỷ USD, hải sản đạt 1,25 tỷ USD, máy vi tính và linh kiện đạt 1,6 tỷ USD, gỗ và các sản phẩm từ gỗ đạt 698 triệu USD.

- Nhập khẩu của Việt Nam từ EU đạt 8,79 tỷ USD.

- Trong 3 tháng đầu năm 2013, kim ngạch xuất nhập khẩu Việt Nam - EU đã đạt trên 6 tỷ USD (tăng 26,18% so với cùng kỳ năm 2012); trong đó xuất khẩu đạt 4,34 tỷ USD (tăng 27,18%), nhập khẩu đạt 1,78 tỷ USD (tăng 23,74%).

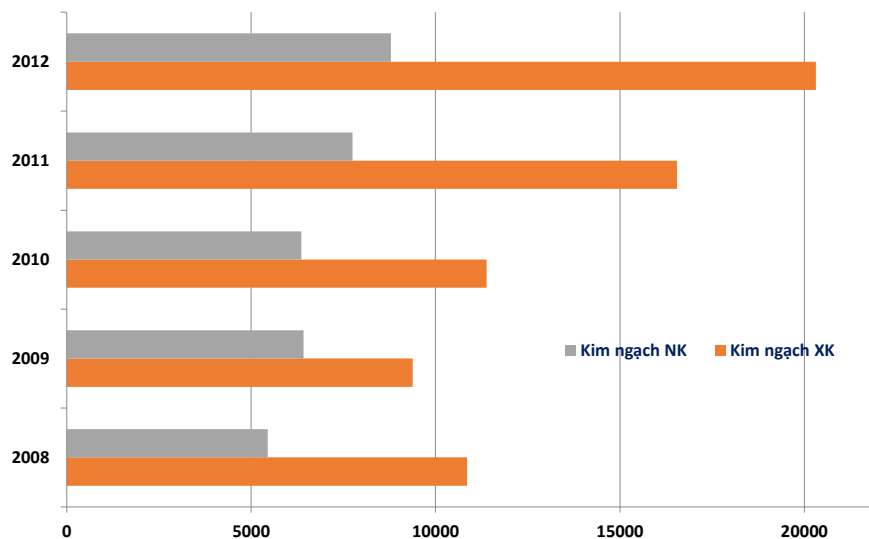
Kim ngạch Xuất khẩu -Nhập khẩu của Việt Nam – EU từ 2008-2012

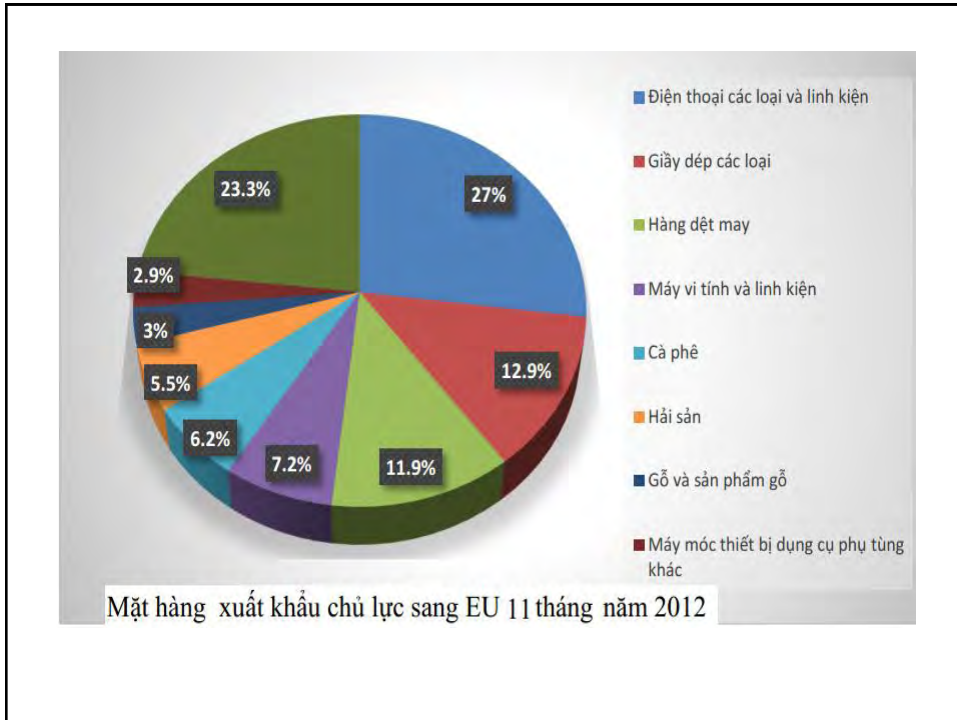
Đơn vị tính: Triệu USD

Năm	Xuất khẩu sang EU		Nhập khẩu từ EU		Cán cân thương mại	
	Kim ngạch	% tăng giảm	Kim ngạch	% tăng giảm	Kim ngạch	% tăng giảm
2008	10853,00	119,32	5445,16	105,96	5407,84	136,67
2009	9378,29	86,41	6417,51	117,86	2960,78	54,75
2010	11385,48	121,40	6361,71	99,13	5023,77	169,68
2011	16545,28	145,32	7747,07	121,78	8798,21	175,13
2012	20310,00	122,75	8790,00	113,46	11520,00	130,94

kim ngạch Xuất khẩu -Nhập khẩu của Việt Nam – EU từ 2008-2012

Đơn vị tính: Triệu USD

Vài lưu ý về luật VSATTP và chứng chỉ xuất khẩu

5 tiêu chuẩn của sản phẩm: chất lượng, vệ sinh thực phẩm, an toàn cho người sử dụng, bảo vệ môi trường và tiêu chuẩn về lao động.

- **Đối với tiêu chuẩn chất lượng:** Hệ thống quản lý chất lượng ISO 9000 gần như là yêu cầu bắt buộc đối với các doanh nghiệp sản xuất hàng xuất khẩu sang thị trường EU thuộc các nước đang phát triển. Thực tế cho thấy ở các nước đang phát triển Châu Á và Việt Nam, hàng của những doanh nghiệp có giấy chứng nhận ISO 9000 thâm nhập vào thị trường EU dễ dàng hơn nhiều so với hàng hoá của các doanh nghiệp không có giấy chứng nhận này.

Vài lưu ý về luật VSATTP và chứng chỉ xuất khẩu

- **Đối với tiêu chuẩn vệ sinh thực phẩm:** Các công ty chế biến thực phẩm phải tuân thủ các tiêu chuẩn vệ sinh chặt chẽ. Về phương diện này, việc áp dụng hệ thống HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) là rất quan trọng và gần như là yêu cầu bắt buộc đối với các xí nghiệp chế biến thủy hải sản của các nước đang phát triển muốn xuất khẩu sản phẩm vào thị trường EU.
- **Đối với tiêu chuẩn an toàn cho người sử dụng:** Ký mã hiệu trở nên quan trọng trong việc lưu thông hàng hoá trên thị trường EU. Các sản phẩm có liên quan tới sức khoẻ của người tiêu dùng phải có ký mã hiệu theo qui định của EU. Ví dụ: CE bắt buộc có ký mã hiệu đối với đồ chơi, thiết bị điện áp thấp, thiết bị y tế, nguyên vật liệu xây dựng...

Vài lưu ý về luật VSATTP và chứng chỉ xuất khẩu

- **Đối với tiêu chuẩn bảo vệ môi trường:** Thị trường EU yêu cầu hàng hoá có liên quan đến môi trường phải dán nhãn theo qui định (nhãn sinh thái, nhãn tái sinh) và có chứng chỉ được quốc tế công nhận. Ví dụ, tiêu chuẩn GAP (Good agricultural Practice) và các nhãn hiệu sinh thái (Ecolabels) đang ngày càng được phổ biến, chứng tỏ thỏa mãn yêu cầu về ATTP và môi trường. Ngoài ra, các công ty phải tuân thủ hệ thống quản lý môi trường (các tiêu chuẩn ISO14000) và các bộ luật mang tính xã hội về đạo đức. Tiêu chuẩn The Social Accountability 8000 sẽ càng trở nên quan trọng trong những năm tới.

Vài lưu ý về luật VSATTP và chứng chỉ xuất khẩu

- **Đối với tiêu chuẩn về lao động:** Ủy ban Châu Âu (EC) đình chỉ hoạt động của các xí nghiệp sản xuất nội địa ngay khi phát hiện ra những xí nghiệp này sử dụng lao động cưỡng bức và cấm nhập khẩu những hàng hóa mà quá trình sản xuất sử dụng bất kỳ một hình thức lao động cưỡng bức nào như lao động tù nhân, lao động trẻ em... đã được xác định trong các Hiệp ước Geneva ngày 25/9/1926 và 7/9/1956 và các Hiệp ước Lao động Quốc tế số 29 và 105.

Các tiêu chuẩn tự nguyện về an toàn thực phẩm GAP/GMP

- Cả Hoa Kỳ và EU đều yêu cầu HACCP, nhưng HACCP chỉ là một phương pháp chứ không phải một hệ thống được chứng nhận.
- Nhiều nhà bán lẻ có quy mô lớn và các nhà nhập khẩu cung cấp hàng cho họ đều yêu cầu các đối tác cung ứng nước ngoài của mình phải thực hiện nguyên tắc HACCP thông qua các hệ thống được chứng nhận như:

Các tiêu chuẩn tự nguyện về an toàn thực phẩm GAP/GMP

Các hệ thống quản lý an toàn thực phẩm:

- ISO 22000
  - Tiêu chuẩn Toàn cầu BRC về An toàn Thực phẩm.
- Các hệ thống kết hợp (An toàn Thực phẩm + Bền vững):
- GlobalGap (áp dụng với các Trang trại và Nông nghiệp)
  - Thực hành nuôi trồng thủy sản tốt nhất GAA

Các tiêu chuẩn tự nguyện về an toàn thực phẩm /GAP/GMP

- Việc vận hành Các hệ thống An toàn Thực phẩm hoặc Tính Bền vững đã được chứng nhận có thể rất tốn kém.
- Về lý thuyết, các nhà nhập khẩu và nhà bán lẻ có yêu cầu về sản phẩm được chứng nhận sẽ luôn hào phóng bỏ ra các khoản tiền đáng kể cho các sản phẩm có chất lượng.
- Thực tế, một số nhà sản xuất ở Việt Nam và nhiều nước khác chưa tìm thấy lợi ích của việc chứng nhận sản phẩm.

Các tiêu chuẩn tự nguyện về an toàn thực phẩm /GAP/GMP

- Tuy nhiên, vì các nhà nhập khẩu sẽ phải đối mặt với các nghĩa vụ ngày càng gia tăng về việc đảm bảo tuân thủ với các quy tắc của HACCP và An toàn Thực phẩm nên các hệ thống về an toàn thực phẩm được chứng nhận bởi các bên thứ 3 độc lập sẽ tiếp tục gia tăng.
- Nhu cầu sử dụng các sản phẩm được chứng nhận an toàn của người tiêu dùng cũng ngày càng lớn.

Nông nghiệp

EU là khu vực thị trường rất tiềm năng đối với xuất khẩu các mặt hàng nông lâm sản của Việt Nam. Các mặt hàng nông sản chính xuất khẩu sang EU gồm: cà phê, hạt tiêu, hạt điều, chè, rau hoa quả, các sản phẩm từ ngũ cốc... Về lâm sản gồm có cao su, gỗ và sản phẩm từ gỗ, sản phẩm mây tre cói thảm. Tuy nhiên, hiện tại, rau và hoa quả XK cho EU chỉ mới chiếm khoảng 1% giá trị nhưng vẫn chiếm tỷ lệ cao so với tổng kim ngạch xuất khẩu chung của cả nước.

Trở ngại cho XK Nông nghiệp vào EU

Lý do:

- Là một trong khối thị trường khó tính, yêu cầu cao về chất lượng trong khi sản phẩm của Việt Nam chưa đáp ứng được đầy đủ về vấn đề an toàn thực phẩm...
- Hơn nữa, các quy định đối với sản phẩm nhập khẩu của các nước thuộc khối EU liên tục thay đổi khiến sản phẩm của Việt Nam không kịp thời đáp ứng, ảnh hưởng không nhỏ đến lượng và kim ngạch xuất khẩu.

Cần chú trọng phân biệt trong XK rau quả giữa hai khái niệm rau quả sạch hay rau quả hữu cơ. Đây là hai khái niệm cần được phân biệt khi đưa hàng vào thị trường EU

- Rau quả hữu cơ là rau quả hoàn toàn không sử dụng một hoá chất nào (sạch tuyệt đối).
- Rau quả sạch là loại rau quả có sử dụng hoá chất, nhưng nằm trong hàm lượng cho phép.

Giới thiệu một số website ATTP

- www.fda.gov/Food/default.htm
- http://ec.europa.eu/food/international/trade/index_en.htm
- www.cbi.eu/marketinfo/cbi/docs/eu_legislation_general_food_law
- <http://www.fda.gov/Food/FoodSafety/FSMA/ucm257980.htm>
- www.cbi.eu/marketinfo/cbi/docs/eu_legislation_food_control
- http://ec.europa.eu/food/international/trade/interpretation_imports.pdf

Mức Dư lượng Tối đa (MRL)

❖ Codex:

- Thuốc trừ sâu: www.codexalimentarius.net/pestres/data/index.html
- Thuốc Thú y: <http://goo.gl/ZcVSV>

❖ Ở USA: www.mrl-database.com/

❖ Ở EU: <http://ec.europa.eu>

- Thuốc trừ sâu: http://ec.europa.eu/sanco_pesticides/public/index.cfm
- Thuốc thú y của EU: <http://goo.gl/hWxU5>
- EU có một **Hệ thống Cảnh báo Nhanh cho Thực phẩm và Thức ăn Gia súc (RASFF)**: ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm

Tiềm năng xuất khẩu rau quả của Việt Nam vào EU là rất lớn, nhưng có một số vướng mắc dẫn đến kim ngạch còn khiêm tốn:

- Khoảng cách về không gian giữa Việt Nam và EU quá xa, nên rất khó khăn cho việc vận chuyển rau quả bằng đường biển (phải chi phí rất lớn trong việc bảo quản khi vận chuyển), vận chuyển bằng đường hàng không thì chi phí vận chuyển rất cao.
- Vấn đề thỏa mãn các tiêu chí hàng hóa nông sản theo quy chế GSP cũng có những hạn chế nhất định, đòi hỏi doanh nghiệp phải nắm vững các quy định như quy tắc xuất xứ, tiêu chí trưởng thành, điều kiện về cạnh tranh.
- Khó khăn về khủng hoảng kinh tế thế giới, suy thoái kinh tế chung toàn cầu và EU

QUY CHẾ ƯU ĐÃI THUẾ QUAN PHỔ CẬP (GSP) CỦA LIÊN MINH CHÂU ÂU GIAI ĐOẠN 2014-2023

**BỘ CÔNG THƯƠNG
VỤ THỊ TRƯỜNG CHÂU ÂU**

MUTRAP
MUTRAP
MUTRAP

QUY CHẾ ƯU ĐÃI THUẾ QUAN PHỔ CẬP (GSP) CỦA LIÊN MINH CHÂU ÂU GIAI ĐOẠN 2014-2023

**QUY CHẾ ƯU ĐÃI
THUẾ QUAN PHỔ CẬP (GSP)
CỦA LIÊN MINH CHÂU ÂU
GIAI ĐOẠN 2014-2023**

Phong 1205, Tầng 12, Khu Văn phòng, Tòa Nhà Hà Nội, 69 Hồ Bà Trưng, Quận Hoàn Kiếm, Hà Nội
Điện thoại: 84-4-3937 8472 - Fax: 84-4-3937 8479
Email: mutrap@mtr.gov.vn - Website: www.mutrap.gov.vn

Theo thông tin từ Hội thảo ” “Các quy định mới của EU về Hệ thống ưu đãi phổ cập (General System of Preferences - GSP) – cơ hội cho doanh nghiệp Việt Nam”” được tổ chức ngày 5/7/2013 tại TPHCM, Việt Nam vẫn nằm trong danh sách hưởng ưu đãi thuế quan phổ cập GSP của EU và số lượng các dòng thuế được hưởng ưu đãi tăng lên.

Một vài kiến nghị về giải pháp

- ❖ Việt Nam cần đẩy mạnh khai thác hiệu quả cơ hội từ quy chế GSP, cần nắm vững các quy định như quy tắc xuất xứ, tiêu chí trưởng thành, điều kiện về cạnh tranh...
- ❖ Nhà nước cần tập trung hoàn thiện hệ thống pháp luật đặc biệt trong các lĩnh vực: lao động, tiêu chuẩn chất lượng sản phẩm, luật về môi trường... phù hợp với điều kiện trong nước và yêu cầu hội nhập quốc tế.

Một vài kiến nghị về giải pháp

❖ Đầu tư nâng chất các hoạt động hiệp hội, ngành hàng trong xử lý các vấn đề liên quan rào cản thương mại.

❖ Doanh nghiệp cần tích cực tham gia các hoạt động của Nhà nước, hiệp hội ngành hàng ở các vấn đề liên quan. Các doanh nghiệp cần tích cực tham gia các diễn đàn, các hội thảo do các cơ quan nhà nước tổ chức nhằm trao đổi, đề xuất và thông tin tình hình rào cản tại thị trường các nước nhập khẩu và tìm kiếm sự hỗ trợ, hướng dẫn từ các cơ quan hữu quan.

Chủ động xây dựng và triển khai áp dụng các hệ thống quản lý chất lượng quốc tế như ISO 9000 , HACCP và ISO 14000, SA 8000...

❖ Hệ thống luật sư

Xin cảm ơn !

XIN CẢM ƠN

Liên hệ :

Ban quản lý Dự án EU-MUTRAP

Phòng 1203, Tầng 12, Khu Văn phòng, Tòa tháp Hà Nội,

49 Hai Bà Trưng, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tel: (84 - 4) 3937 8472

Fax: (84 - 4) 3937 8476

Email: mutrap@mutrap.org.vn

Website: www.mutrap.org.vn

(Tài liệu hội thảo được đăng trên trang Web này)